

บทสัมภาษณ์พิเศษ

นายกิตตินันท์ วรอนุวัฒน์กุล

ผู้เชี่ยวชาญด้านวางแผนการใช้ที่ดิน

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน

กรมพัฒนาที่ดิน

นายกิตตินันท์ วรอนุวัฒน์กุล สำเร็จการศึกษา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ปฐพีวิทยา) จาก
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๙ และ
บรรจุเข้ารับราชการในปี พ.ศ. ๒๕๓๒

ประวัติส่วนตัว ท่านสำเร็จการศึกษาระดับ
ปริญญาตรีและปริญญาโท จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
(KU ๔๐) โดยในตอนนั้นคณะที่เลือกศึกษามีสาขาวิชา
ให้เลือกไม่มากนัก คือ สาขาพืชไร่ สาขาพืชนา สาขาสัตวบาล
และสาขาปฐพีวิทยา โดยท่านเลือกศึกษาในสาขาปฐพีวิทยา ท่านเล่าชีวิตการเป็นนิสิตช่วงชั้นปีที่ ๒-๓ นั้นเมื่อเลือก
สาขาวิชาเอก ไม่มีใครสนใจสาขาปฐพีวิทยา เนื่องจากความแห้งแล้ง นิสิตส่วนใหญ่สนใจเรียนสาขาพืชสวน หรือ
สาขาสัตวบาล เนื่องจากในตอนนั้นท่านทำกิจกรรมหลายอย่าง ทั้งกิจกรรมของคณะ และกิจกรรมของ
มหาวิทยาลัย เช่น กิจกรรม Thailand Farm และได้มีโอกาสได้เข้าร่วมวงดนตรีลูกทุ่งรวมดาวกระจุก
โดยรับหน้าที่นักดนตรี ส่วนด้านการเรียนจะต้องเรียนหนักเป็น ๒ เท่า ถือเป็นประสบการณ์ที่ดีที่ได้ร่วมกิจกรรม

ประวัติการทำงาน เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ท่านได้ทำงานอยู่ช่วงหนึ่ง เป็นงานเกี่ยวกับการ
การนำเข้า-ส่งออก ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ได้ศึกษามา ภายหลังจึงกลับมาศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขา
ปฐพีวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วได้ทำงาน ประมาณ ๑ ปี ท่านเล่าว่าท่านเป็นคน
ไม่เลือกงาน สามารถทำงานได้ทุกอย่าง ท่านเริ่มทำงานที่กรมวิชาการเกษตร ประมาณครึ่งปี หลังจากนั้นจึงย้ายไป
ทำงานที่ศูนย์วิจัยยาง จังหวัดฉะเชิงเทรา ประมาณ ๑ ปี โดยเป็นการทำงานโครงการของประเทศออสเตรเลีย
หลังจากนั้นสามารถสอบบรรจุเข้ารับราชการได้ที่รัฐสภา ในตำแหน่งวิทยากร ๓ ศูนย์บริการเอกสารและค้นคว้า
โดยทำงานอยู่ที่นั่นประมาณ ๑ ปี ภายหลังจึงย้ายมาทำงานที่ กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน เนื่องจาก
ท่านรู้สึกเสียดายความรู้ที่ได้เล่าเรียนมา อยากทำงานในสิ่งที่ได้เล่าเรียนมา โดยท่านเริ่มปฏิบัติงาน ในตำแหน่ง

นักสำรวจดิน ๔ เรื่อยมาจนดำรงตำแหน่งนักสำรวจดิน ๘ และเปลี่ยนตำแหน่งเป็นนักวิเคราะห์นโยบายและแผน ๘ (ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน) และเนื่องจากท่านมีความรู้และประสบการณ์ด้านปฐพีวิทยามาบ้าง จึงถูกวางตัวให้เป็นกรรมการประเมินผลงานตำแหน่งสำรวจดินอยู่หลายครั้งด้วยกัน โดยดูในเรื่องความเหมาะสมกับศักยภาพ เมื่อตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านวางแผนการใช้ที่ดินว่างลง ท่านจึงสมัครเข้ารับการคัดเลือก และผ่านการประเมินบุคคลและผลงานจนดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านวางแผนการใช้ที่ดินจนถึงปัจจุบันและจะเกษียณในไม่ช้านี้ (ปีงบประมาณ ๒๕๖๓) ท่านมีความภูมิใจที่ได้ทำงานด้านวิชาการ โดยท่านมองว่าการทำงานเกี่ยวกับหนังสือมีความสุขไม่ต้องทำงานกับคน การทำงานกับคนเป็นสิ่งที่ยาก เพราะการบริหารคนและงบประมาณเป็นเรื่องที่ยาก

หลักในการครองตน ครองคน และครองงาน จะสังเกตได้ว่าทุกองค์กรจะมีทั้งอุปสรรค ปัญหา ถ้าเรา มีความรู้สึก เราเปรียบเทียบกับองค์กรหลายๆองค์กรที่มีความพร้อมความสมบูรณ์กว่า บางครั้งอาจเกิดความท้อได้ เพราะฉะนั้นจงคิดว่าในเมื่อเรามีหน้าที่ เรามีตำแหน่ง เรามีความรู้ จงนำความรู้ของเรามาทำหน้าที่ให้ดีที่สุด ซึ่งหมายถึงความรับผิดชอบ เมื่อพอมิใครถามว่าทำไมจึงทำอย่างนี้ ท่านตอบว่าท่านทำตามหน้าที่ เพราะว่าเรา

รับเงินเดือนมาแล้ว เรามีค่าตัว เราทำหน้าที่ให้ดีที่สุด ส่วนต่อมาก็คือ ทำหน้าที่แต่อย่าทำจนเกินไป ต้องดูแลครอบครัวด้วย แบ่งเวลาพอสมควรให้มีความสุข งานทางด้านสังคมต้องมีบ้าง ต้องบอกกล่าวทางครอบครัวให้เข้าใจเหมือนกัน เมื่อครอบครัวเข้าใจเพื่อนร่วมงานดี หัวหน้างานหรือผู้บริหารเป็นอย่างไรไม่ต้องสนใจในรายละเอียดมากทำตามคำสั่งให้ครบถ้วนก็พอ เราสนใจเพียงครอบครัว เพื่อนร่วมงานที่อยู่กับเรา เพราะพวกเขาเหล่านี้จะเป็นตัวพินเฟืองช่วยให้เราดำเนินงานไปได้ แต่ในเมื่อเรา

เป็นข้าราชการเราต้องมีวินัย เพราะฉะนั้นเราต้องตอบสนองผู้บังคับบัญชา หากจะพูดว่าผู้บริหารนโยบายไร้เหตุผล อาจมองได้ ๒ ส่วน ผู้บริหารเขาอาจจะต้องแบกภาระในหลายเรื่อง เพราะนั่นคือเหตุผลของผู้บริหาร ซึ่งเขาไม่จำเป็นต้องบอกผู้ใต้บังคับบัญชาก็ได้ แต่สำหรับนักวิชาการเมื่อเราเป็นข้าราชการเรามีวินัย เราต้องตอบสนอง ต้องชี้แจงในที่ประชุมว่าเรามีความเห็นอย่างไร อย่างน้อยให้เขาทราบแนวคิด เป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะเราจะได้ทำงานด้วยความสุขและสนุก ในการทำงานถ้ามีปัญหาอุปสรรค เราต้องปรับสมดุล อาจไม่ถูกทั้งหมด งานบางอย่างไม่ต้องสมบูรณ์แบบ แต่หากทำได้จะดีที่สุด วันหนึ่งมี ๘ ชั่วโมง บางเวลาอาจจะเกินจาก ๘ ชั่วโมงได้ อันนี้เป็นกรณีไป

คอยสังเกตเพื่อร่วมงานว่าเขาอยู่กับเราเขามีความสุขไหม เรามีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เหมือนกับพรหมวิหาร ๔ สำหรับหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญ คือ มีความเชี่ยวชาญ ต้องพยายามให้สมหน้าที่ อย่าปฏิเสธเมื่อเป็นตัวแทนกรมฯ ต้องรู้ทุกอย่างเกี่ยวกับกรมฯ รู้น้อยรู้มากไม่เป็นไร ในเรื่องของผู้เชี่ยวชาญด้านวางแผนการใช้ที่ดิน คือการวางแผนการใช้ที่ดิน สิ่งแวดล้อม ต้นไม้ใบหญ้า รวมถึงคนด้วย ทั้งยังหมายรวมถึงนโยบายที่ออกมา ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เราจำเป็นต้องรู้ นี่คือการประเมินในตำแหน่งหน้าที่ ในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผนการใช้ที่ดิน

สิ่งที่ได้รับจากการร่วมงานกับต่างประเทศ เราจะได้รับเกร็ดความรู้จากต่างประเทศ ด้วยสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันระหว่างสองประเทศ ในประเทศของเขาอาจมีการบริหารจัดการรูปแบบหนึ่ง ส่วนประเทศของเราอาจมีการบริหารจัดการอีกรูปแบบหนึ่ง เพราะฉะนั้นการวางแผนการใช้ที่ดิน หรือการจัดการที่ดินจะต้องวางแผนเป็นรายกรณีไป ไม่มีหลักการตายตัว ทุกประเทศที่เจริญแล้วจะมีแผนรองรับเสมอ หากมองประเทศของเราถือว่ายังต้องมีการพัฒนาต่อไป เพราะถึงแม้จะมีการวางแผน มีแผนนโยบาย แผนปฏิบัติไว้แล้วก็อาจต้องมีการปรับปรุงแผนในที่สุด จากประสบการณ์เดินทางที่ผ่านมา ทำให้ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งความรู้ตรงนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้

ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา ประเทศไทยประกอบด้วยทั้งหมด ๔ ภาค การวางแผนสำหรับแต่ละภาคมีความแตกต่างกัน ภาคเหนือแบบหนึ่ง ภาคอีสานแบบหนึ่ง ภาคใต้แบบหนึ่ง เพราะต้องมีความสอดคล้องระหว่างคนด้วย เช่น ภาคใต้เราไปคุยกับเขาตอนเช้าไม่ได้ เราต้องไปตอนสายที่เขากรีดยางเสร็จเรียบร้อยแล้ว ส่วนภาคอีสานเราไปคุยกับเขาตอนเช้าไม่ได้ เราต้องไปตอนกลางคืนเมื่อเขาเลิกงานแล้ว มันมีความแตกต่างในเรื่องวิถีชีวิต ลักษณะภูมิประเทศ เพราะฉะนั้นการใช้ประโยชน์ หรือการที่ทำเกษตรกรรม กสิกรรม จึงมีความแตกต่างกัน จากประสบการณ์การทำงานที่กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน และกองสำรวจดิน ผ่านเรื่องการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง การวางแผน การจัดการดิน และการใช้ที่ดิน ในเรื่องการวางแผนระดับนโยบายจะเป็นแบบหนึ่ง การวางแผนระดับวิชาการจะเป็นอีกแบบหนึ่ง และการวางแผนระดับปฏิบัติจะเป็นอีกแบบหนึ่ง เพราะฉะนั้นเราจะต้องมีแผนทั้งหมดประมาณ ๓-๔ แผน แต่แผนที่สำคัญที่สุดคือแผนขับเคลื่อน การฝึกปฏิบัติ ซึ่งในปัจจุบันแผนขับเคลื่อนที่มีคือแผนตำบล เป็นแผนที่ลงสู่เขตพัฒนาที่ดิน ในเรื่องของไร่นาสู่เกษตรกรโดยตรง สอดคล้อง

กับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ซึ่งอยากให้เกิดขึ้นได้จริง หากไม่ลงสู่พื้นที่จริง จะไม่มีประสบการณ์ ไม่พบปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด เมื่อลงสู่การปฏิบัติจึงจะพบปัญหาเรื่องข้อปฏิบัติ เพราะฉะนั้นระดับขององค์ความรู้ที่มีคือ องค์ความรู้ระดับนโยบาย องค์ความรู้ระดับวิชาการ องค์ความรู้ระดับปฏิบัติการหรือการขับเคลื่อน ซึ่งการใช้ข้อมูล จะมีความแตกต่างกัน ข้อมูลอาจสวนทางกัน แต่การปฏิบัติทั้งหมดสามารถทำได้ โดยจำเป็นจะต้องมีแผนสำรองไว้ อย่างน้อย ๑ แผน เพื่อให้สามารถดำเนินการต่อไปได้ นี่คือน้องความรู้ที่ได้มา สำหรับแนวทางในการแก้ปัญหา ในเรื่องต่างๆ ย่อมมีอุปสรรค ในระดับเกษตรกรสิ่งสำคัญคือ การมีส่วนร่วม ดังวิสัยทัศน์ของกรมฯ ข้อความ ตอนท้ายที่ว่า บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม และถึงแม้จะมีการวางแผนแล้วแต่ไม่ควรละเลยการป้องกันการเสื่อมโทรม

ของดิน รักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน อนุรักษ์ดินและน้ำ รวมถึงการฟื้นฟูบำรุงดินด้วย สำหรับเทคนิคการปฏิบัติงาน สามารถแบ่ง การวางแผนได้เป็น ๓ ส่วน คือ ๑. รวบรวมข้อมูล ๒. วิเคราะห์ข้อมูลหรือสังเคราะห์ข้อมูล ๓. สรุปผลหรือผลการดำเนินงาน ในส่วน รวบรวมข้อมูลสามารถแบ่งได้ ๓ ส่วน คือ ๑.๑ ส่วนนโยบาย กฎหมาย ข้อปฏิบัติ ๑.๒ ส่วนข้อมูลทุติยภูมิ ๑.๓ ส่วนข้อมูลปฐมภูมิ แต่อย่างไรก็แล้วแต่ ข้อมูลทุกอย่าง ต้องทำการตรวจสอบ ถึงแม้ข้อมูลที่ได้ จะเป็นข้อมูลปฐมภูมิ ก็ต้องทำการตรวจสอบ

ความถูกต้อง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกรมฯ จะมีข้อมูลดิน ข้อมูลแผนที่ดิน ข้อมูลแผนที่ที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลด้าน เศรษฐกิจและสังคม หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วจึงนำมาวิเคราะห์ประมวลผล เทคนิคที่จำเป็นต้องมี ในการวางแผน คือ เทคนิค GIS สำหรับข้อมูลเชิงพื้นที่ กรมพัฒนาที่ดินเด่นในเรื่องการทำแผนที่ของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ซึ่งถือเป็นจุดแข็ง ในปัจจุบันเราจะวางไว้ในรูป Agri-Map online ผู้ที่จะทำงานแผนที่ได้จะต้อง มีความรู้ทางด้านนี้ แต่จุดอ่อนของเราก็คือแผนที่ หากแผนที่มีความถูกต้องก็จะเป็นจุดแข็ง แต่ถ้าหากแผนที่ มีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนจะกลายเป็นจุดอ่อนเช่นกัน แผนที่ที่ไม่เป็นปัจจุบันจะทำให้แปลข้อมูลผิด เพราะฉะนั้นต้องมีการตรวจสอบ การปลูกพืชของเกษตรกรมีอยู่ ๒ อย่าง ไม้ผลไม้ยืนต้นไม่ค่อยมีการปรับเปลี่ยน เพราะใช้เวลาหลายปี แต่สำหรับพืชไร่มีการปรับเปลี่ยนเยอะ สามารถปรับเปลี่ยนได้เพราะผลผลิตปีเดียว ปัจจัยจากรัฐบาล การส่งเสริมจากภาครัฐต่างมีผล ส่วนพื้นที่นาข้าวไม่ค่อยมีการปรับเปลี่ยน เพราะมีปัจจัยความสำเร็จหลายเรื่อง ถ้าเขาเป็นเจ้าของที่ดินเขาสามารถเปลี่ยนได้ พื้นที่ร้อยละ ๖๐-๗๐ ในปัจจุบัน เกษตรกรไม่ได้เป็นเจ้าของซึ่งเปลี่ยนมือ ไปหลายมือจนในปัจจุบันเป็นของนายทุนเกือบทั้งหมด โดยเกษตรกรยังประกอบอาชีพทำนาข้าว แต่เปลี่ยนสถานะ

จากเจ้าของที่ดินเป็นผู้เช่า เพราะฉะนั้น กิจกรรมหลายตัวของกรมพัฒนาที่ดินที่แนะนำให้มีการปรับเปลี่ยน จึงไม่สามารถทำได้สมบูรณ์แบบและต่อเนื่องได้ โดยการวางแผนการใช้ที่ดินเป็นเพียงการให้ข้อมูลเท่านั้น ในปัจจุบันการขับเคลื่อนนโยบายแผนตำบล นโยบาย Zoning by Agri-Map จึงจำเป็นต้องค่อยเป็นค่อยไป แต่ผมมีความภูมิใจเรื่อง Zoning ตามความเหมาะสมของดิน หรือ Zoning ตามประสิทธิภาพของดิน ซึ่งหากทำตามคำแนะนำ จะสามารถใช้ข้อมูลตามศักยภาพ เพราะที่ดินถือเป็นต้นทุนอย่างหนึ่ง คนคือ ต้นทุนอย่างหนึ่ง แรงงานถือเป็นต้นทุนอย่างหนึ่ง ปัจจุบันอุปสรรคจะมี เรื่องแรงงานที่มีแต่แรงงานสูงอายุ จึงเป็นปัจจัยความสำเร็จในเรื่องการวางแผน เช่น แผนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว จากประสบการณ์ที่ผ่านมาการปลูกพืชเชิงเดี่ยวจะมีความเสี่ยง เพราะฉะนั้น สำหรับพื้นที่ไม่มาก การปลูกพืชแบบผสมผสานดีที่สุด ช่วยลดปัญหาความเสี่ยง หากจะแบ่งมุมมองออกเป็น ๒ แบบ ๑. ผู้ประกอบการจะมองในองค์กรรวมใหญ่ หากปลูกพืชเชิงเดี่ยวต้องมองว่าสินค้าจะไม่ล้นตลาด จะมีความสมดุลในอุปสงค์และอุปทาน สิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำรายได้เข้าประเทศได้ ๒. เกษตรกรรายย่อย จะไม่ทราบข้อมูลด้านการส่งออก เกษตรกรจะปลูกพืชตามกำลังของตน แต่พืชตัวหนึ่งที่ผู้ประกอบการเชิงเดี่ยวได้ คือ อ้อย ซึ่งแม้จะเป็นพืชเชิงเดี่ยวแต่มีโรงงาน มีผู้ประกอบการที่ร่วมมือกันจัดทำ Contract Framing ระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย เพื่อช่วยกันปรับสมดุลการตลาด เพื่อไม่ให้เกิดภาวะสินค้าล้นตลาดและราคาตกต่ำ กรณีนี้จึงเป็นการปลูกพืชเชิงเดี่ยวที่ไม่มีความเสี่ยง สำหรับเกษตรกรที่มีที่ดินไม่มาก ไม่เหมาะสำหรับการปลูกพืชเชิงเดี่ยว แต่การปลูกข้าวควรทำไว้ ชีวิตคนเราอย่างน้อยที่สุดให้มีข้าวกับไข่ติดบ้านไว้จะดีที่สุด เพราะนี่คือพื้นฐานชีวิต เวลาที่ไปพูดคุยกับเกษตรกรจะรับฟังความคิดเห็นของเขา เมื่อมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการอบรมต้องมีการปรับแผนในเรื่องการประชาสัมพันธ์ การถ่ายทอด ต้องทำความเข้าใจกับเกษตรกรว่าเขาเป็นอย่างไร ในระยะเวลาอันสั้นอาจไม่ได้อะไร แต่มีความสำคัญในการให้แนวความคิด ซึ่งไม่มีสูตรตายตัว เหมือนเช่น การทำแผน เมื่อคิดแล้วให้ลงมือทำ เพราะเมื่อทำจะรู้ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัด การประยุกต์ใช้จึงสำคัญที่สุด ปัจจุบันนี้การปรับเปลี่ยนพื้นที่ ซึ่งมี S๑ คือ เหมาะสมที่สุด S๒ คือ เหมาะสมปานกลาง S๓ คือ ไม่ค่อยเหมาะสม และ N คือ ไม่เหมาะสมเลย ทางด้านกายภาพ กิจกรรมของเราที่ขับเคลื่อนจะหมายถึงเฉพาะการเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม ในความเป็นจริงเกษตรกรสามารถทำได้ทุกอย่าง เมื่อเกษตรกรทำให้พื้นที่มีความเหมาะสมแล้วเราเพียงเข้าไปส่งเสริมเขาโดยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต แต่ดินในปัจจุบันมีความเสื่อมโทรมเกือบทั้งหมด เพราะถูกใช้งานโดยไม่ได้รับการดูแลจึงต้องมีการปรับปรุงบำรุงดิน กรมพัฒนาที่ดินมีหน้าที่ส่งเสริมทั้ง ๒ ด้าน ด้านที่ดี (ดินมีศักยภาพดี) คือ ส่งเสริม

เพิ่มประสิทธิภาพ ด้านไม้ดี (ดินมีศักยภาพไม่เหมาะสมหรือเหมาะสมน้อย) คือ สร้างรายได้ใหม่ เช่น ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสม กรมพัฒนาที่ดินมีหน้าที่ดูแลในเรื่องกายภาพของดิน พัฒนาที่ดินให้สมบูรณ์เพิ่มพูนผลผลิต ในทิศทางการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม โดยปัจจุบันงานวางแผนการใช้ที่ดินเริ่มลงสู่ระดับตำบล ซึ่งในอดีตเป็นแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศในภาพรวมทั้งหมด มีพื้นที่ ๓๒๐ ล้านไร่ โดยภาคเหนือเป็นพื้นที่สูง ภาคอีสานเป็นพื้นที่ที่ราบสูง ภาคกลางเป็นพื้นที่ลุ่ม และภาคใต้ เราจะมองเห็นว่าประเทศไทยด้านป่าไม้จะอยู่ภาคเหนือ ด้านพืชไร่จะอยู่ภาคอีสาน ด้านที่นาจะอยู่ภาคกลาง ด้านยางพาราจะอยู่ภาคใต้ ด้านไม้ผลจะอยู่ภาคตะวันออก นี่คือนโยบายที่เราต้องวางแผนให้สอดคล้องกับชีวิตของเขา ต่อมาเป็นแผนการใช้ที่ดินระดับจังหวัด ซึ่งยังไม่ลงรายละเอียดระดับอำเภอ แต่ในปัจจุบันเปลี่ยนมาใช้แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล ซึ่งแผนตำบลในเชิงวิชาการ มีแผนงานแผนเงินและมีการพูดคุยกับ สมาชิก อบต. ผ่านการมีส่วนร่วม ให้ข้อเสนอปัญหาว่าปัญหาตรงนั้นของเขาต้องการอะไร โดยปัญหาสำคัญทั้งในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทานคือปัญหาเรื่องน้ำ ความสัมพันธ์ระหว่างดิน น้ำ พืช มีความสำคัญ กรมพัฒนาที่ดินเรามีบ่อจืด ระบบส่งน้ำขนาดเล็กและแหล่งน้ำชุมชน เมื่อมีการสำรวจความต้องการจะพบว่าขาดน้ำ จึงได้ข้อคิดว่าถึงแม้ว่าจะอยู่ในเขตชลประทานแต่มันไม่สมบูรณ์ที่จะส่งน้ำได้ทั้งเขตชลประทาน ต่อมาคือปัญหาด้านระบบ แม้จะมีเครื่องปั้มน้ำแต่ไม่มีผู้รับผิดชอบค่าไฟเกิดเป็นปัญหาในการบริหารจัดการ แต่สำหรับเราจะมีจัดการดิน ที่เรียกว่า

Soil Management ที่สนใจเฉพาะเรื่องดิน ดังนั้นการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงต้องทราบความต้องการของเขาก่อน แต่ในความเป็นจริงต้องมีการบูรณาการ แผนการใช้ที่ระดับตำบลจะสำเร็จได้สำคัญที่แต่ละหน่วยงานต้องร่วมมือกันบูรณาการและท้องถิ่น อบต. ให้มีความสำคัญ ส่วนต่อมาก็คือเรื่อง คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) มีความสำคัญเพราะเกี่ยวกับการใช้พื้นที่ ในอดีตเรามีพื้นที่จำนวน ๓๒๐ ล้านไร่ เป็นพื้นที่ป่าไม้

ประมาณครึ่งหนึ่ง โดยมี พรบ. คุ้มครองป่าไม้ เมื่อป่าไม้ถูกบุกรุกเพิ่มขึ้นเรื่อยมา จึงเป็นปัญหาของ คทช. เพื่อให้มีพื้นที่ทำการเกษตร โดยอยากเสนอแนะว่า ถ้าเป็นงบลงทุนอย่าไปทำถ้าไม่ได้รับอนุญาตอย่างเป็นทางการจากเจ้าของพื้นที่ เพราะมีความเสี่ยง เราไม่สามารถนำงบลงทุนไปใช้ในที่ดินของรัฐที่ไม่ได้รับอนุญาตได้ โดยที่ดินของรัฐประกอบด้วย ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ ป่าไม้ถาวร ที่ สปก. และที่ราชพัสดุ เป็นต้น เพราะฉะนั้นงานของ คทช. จึงเป็นส่วนหนึ่งที่เราต้องขับเคลื่อนด้วย

สิ่งที่อยากจะฝากถึง ในอนาคตแผนของเราจะต้องพัฒนาในเรื่องเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งได้เริ่มทำบางส่วน เช่น การทำ LDD Zoning หรือ Zoning on Farm การใช้โดรนในการจัดทำแผนที่ เพราะฉะนั้นต่อไปควรนำเทคโนโลยีมาใช้กับแผนการใช้ที่ดินขนาดใหญ่หรือมาตราส่วนใหญ่ จะทำให้เราพัฒนาไปได้อีก อีกอย่างก็อยากให้ข้อเสนอแนะไว้ คือ อยากให้เจ้าหน้าที่ของกรมฯ เพิ่มพูนประสบการณ์ พัฒนาตนเอง การลงมือปฏิบัติเองจะให้เรา มีประสบการณ์ คิดหาแนวทางการแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง

ผลงานที่ภาคภูมิใจ การได้ทำให้เกษตรกรเริ่มรู้จักคำว่า Zoning เขตการใช้ที่ดิน เทคโนโลยี ศักยภาพ ความเหมาะสมของที่ดิน เมื่อเขามีความเข้าใจค่าเหล่านี้ก็พอแล้ว แต่ในเรื่องข้อจำกัดของเขาที่เขาไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดิน ถึงแม้เขาอยากจะทำปรับเปลี่ยนแต่ไม่สามารถทำได้ ซึ่งในปัจจุบันผมมองว่าเกษตรกรเริ่มมีความเข้าใจในพื้นที่ของเขาแล้วว่าต้องมีการปรับปรุงอย่างไร

